

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 185 (XXIX) — Nr. 923

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Joi, 23 noiembrie 2017

SUMAR

<u>Nr.</u>	<u>Pagina</u>
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE	
Decizia nr. 531 din 11 iulie 2017 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 68 alin. (7), art. 282 alin. (1) și art. 345 alin. (3) din Codul de procedură penală	2–8
Decizia nr. 541 din 13 iulie 2017 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 21 din Legea-cadru nr. 284/2010 privind salarizarea unitară a personalului plătit din fonduri publice și ale art. 7 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 83/2014 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2015, precum și alte măsuri în domeniul cheltuielilor publice	9–12
HOTĂRĂRI ALE GUVERNULUI ROMÂNIEI	
832. — Hotărâre pentru derogarea de la prevederile art. 31 alin. (1) din Hotărârea Guvernului nr. 1.076/2004 privind stabilirea procedurii de realizare a evaluării de mediu pentru planuri și programe	13
833. — Hotărâre privind rechemarea și numirea unui consul general	13
834. — Hotărâre privind numirea unui consul general	14
835. — Hotărâre privind aprobarea bugetului Trezoreriei Statului pe anul 2018.....	14–15
ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE	
M.142. — Instrucțiuni ale ministrului apărării naționale privind stabilirea competenței pentru aprobarea scăderii din evidența contabilă a unităților militare din cadrul Ministerului Apărării Naționale a pagubelor pentru care, potrivit legii, nu se angajează răspundere materială sau a sumelor ce depășesc cuantumul imputabil al pagubelor	15–16

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE**CURTEA CONSTITUȚIONALĂ****DECIZIA Nr. 531**

din 11 iulie 2017

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 68 alin. (7), art. 282 alin. (1) și art. 345 alin. (3) din Codul de procedură penală

Valer Dorneanu	— președinte
Marian Enache	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Mihaela Ionescu	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Marinela Mincă.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 68 alin. (7), art. 282 alin. (1) și art. 345 alin. (3) din Codul de procedură penală, excepție ridicată de Cătălin Petrișor Catrinoiu în Dosarul nr. 2.326/84/2015/a16.3 al Curții de Apel Cluj — Secția penală și de minori și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 3.059D/2016.

2. La apelul nominal lipsesc părțile, față de care procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care solicită respingerea, ca neîntemeiată, a excepției de neconstituționalitate. În ceea ce privește dispozițiile art. 68 alin. (7) din Codul de procedură penală, arată că acestea nu aduc atingere liberului acces la justiție, de vreme ce legiuitorul nu are vreo obligație constituțională ori convențională de a reglementa o cale de atac pentru soluționarea oricărui incident procedural. Justificarea lipsei căii de atac în această materie o constituie celeritatea soluționării cauzei, respectarea termenului rezonabil și evitarea abuzului de drept. Cât privește dispozițiile art. 282 alin. (1) din Codul de procedură penală, arată că nu se poate reține că s-a instituit prin acestea o răsturnare a prezumției de nevinovăție, iar împrejurarea că legiuitorul a stabilit ca, pentru invocarea unei nulități relative, partea în cauză să dovedească existența unei vătămări, ține de esența acestei nulități și acest aspect face diferența între nulitatea relativă și nulitatea absolută. Apreciază, totodată, că dispozițiile art. 345 alin. (3) din Codul de procedură penală nu încalcă principiile constituționale invocate. Susține că este firesc ca încheierea pronunțată de judecătorul de cameră preliminară să fie comunicată procurorului, câtă vreme acesta este în măsură să remedieze neregularitățile constatate de către instanță, în calitatea sa de titular al sesizării — în ipoteza în care sesizarea instanței se face prin rechizitoriu —, iar, în măsura în care menține sau renunță la una dintre acuzațiile aduse, nu poate fi vorba de reformularea sau schimbarea acuzației penale, astfel cum susține autorul excepției, demersurile procurorului fiind în sensul remedierii neregularităților invocate de instanță.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

4. Prin Încheierea penală F.N. din 23 noiembrie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 2.326/84/2015/a16.3, **Curtea de Apel Cluj — Secția penală și de minori a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 68 alin. (7), art. 282 alin. (1) și art. 345 alin. (3) din Codul de procedură penală.** Excepția a fost ridicată de Cătălin Petrișor Catrinoiu, într-o cauză penală având ca obiect soluționarea contestațiilor formulate, printre alții, de autorul excepției, împotriva Încheierii penale nr. 12 din 17 iunie 2016, pronunțată de judecătorul de cameră preliminară din cadrul Tribunalului Sălaj, prin care, în baza art. 346 alin. (3) lit. a) din Codul de procedură penală, raportat la art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, s-a dispus restituirea cauzei ce formează obiectul Dosarului nr. 2.326/84/2015/a16 la Parchetul de pe lângă Tribunalul Sălaj pentru a se comunica, în termen de 5 zile, judecătorului de cameră preliminară dacă se menține dispoziția de trimitere în judecată sau se solicită restituirea cauzei la parchet. Pentru a pronunța încheierea menționată, judecătorul de cameră preliminară din cadrul Tribunalului Sălaj a reținut că, prin Încheierea penală din 28 aprilie 2016, printre altele, au fost admise, în parte, cererile și excepțiile formulate de inculpatul, autor al excepției, în ceea ce privește excluderea declarațiilor de martori administrate nelegal și a constatării neregularității actului de sesizare, fiind respinse cererile și excepțiile formulate de inculpatul, autor al excepției, în numele Centrului pentru Activitatea Avertizorilor de Integritate — S.R.L., ca fiind făcute de o persoană fără calitate procesuală activă. În cauză a fost formulată cerere de recuzare a unui judecător, respinsă prin Încheierea definitivă din 27 iulie 2015, pronunțată de Curtea de Apel Cluj — Secția penală și de minori, în Dosarul nr. 2.326/84/2015/a16.

5. **În motivarea excepției de neconstituționalitate**, autorul susține că prevederile art. 68 alin. (7) din Codul de procedură penală sunt contrare dispozițiilor constituționale și convenționale invocate, întrucât suprimă dreptul inculpatului la un proces echitabil, în condiții de contradictorialitate, și la dublul grad de jurisdicție. Precizează că hotărârea privind recuzarea este supusă dublului grad de jurisdicție în materie civilă, în condițiile în care statele membre ale Uniunii Europene sunt obligate să ofere garanții procesuale, în sfera dreptului penal, cel puțin la fel de favorabile celor conferite justițiabililor în sfera dreptului procesual civil.

6. În ceea ce privește prevederile art. 282 alin. (1) din Codul de procedură penală, susține că acestea sunt neconstituționale, întrucât suprimă prezumția de nevinovăție prin inversarea sarcinii probei de la acuzare la apărare. Reține că dispozițiile criticate obligă inculpatul să dovedească vătămările sub aspectul nelegalității actelor organului de cercetare penală, sub

aspectul prejudicierii intereselor sale, respectiv să probeze că vătămarea suferită este însemnată cu privire la ambele aspecte. Susține că o astfel de prevedere legală obligă inculpatul să se autoincrimineze, în încercarea de a proba vătămarea însemnată a intereselor sale. Cu alte cuvinte, inculpatul este ținut să își probeze nevinovăția aprioric în raport cu actele nelegale ale organelor de cercetare penală pentru a dovedi o vătămare suficient de însemnată astfel încât instanța să facă aplicarea dispozițiilor legale privind nulitatea relativă.

7. Autorul excepției consideră, totodată, că prevederile art. 345 alin. (3) din Codul de procedură penală suprimă egalitatea părților în fața instanței de judecată, întrucât acuzarea poate proceda la modificări de substanță ale acuzațiilor aduse, fără a permite informarea inculpatului asupra noului cadru procesual, în acest mod fiind compromise garanțiile dreptului la un proces echitabil.

8. **Curtea de Apel Cluj — Secția penală și de minori** nu achiesează la motivele expuse de către autorul excepției. Referitor la critica acestuia privind dispozițiile art. 68 alin. (7) din Codul de procedură penală, apreciază că reglementarea procedurii de soluționare a cererilor de recuzare, în ansamblu, reflectă preocuparea legiuitorului pentru asigurarea celerității acestei proceduri, respectiv pentru judecarea cauzelor într-un termen rezonabil, prin împiedicarea tergiversării acestora, corespunzător cerințelor impuse de art. 21 din Constituție. Cu privire la criticile formulate, invocă deciziile Curții Constituționale nr. 526 din 19 aprilie 2011, nr. 892 din 17 decembrie 2015 și nr. 440 din 21 aprilie 2016. Cât privește critica autorului excepției referitoare la prevederile art. 282 alin. (1) din Codul de procedură penală, reține că, din analiza celor două forme ale nulității, se constată că regimul juridic al acestora, sub aspectul cazurilor în care pot fi invocate și al momentului până la care pot fi ridicate, reprezintă opțiunea legiuitorului, potrivit politicii sale penale, fără ca prin aceasta să se încalce dispozițiile Constituției. În ceea ce privește dispozițiile art. 345 alin. (3) din Codul de procedură penală, arată că este firesc ca încheierea prin care se constată neregularități ale actului de sesizare, prin care s-au sancționat, potrivit art. 280—282 din Codul de procedură penală, actele de urmărire penală efectuate cu încălcarea legii ori prin care s-au exclus probe administrate, să fie comunicată procurorului, doar acesta din urmă putând fi în măsură să remedieze aceste neajunsuri. După ce procurorul va remedia în termen de 5 zile neregularitățile actului de sesizare, astfel dezbătute în contradictoriu, în condițiile art. 345 alin. (1) din Codul de procedură penală, noua formă a rechizitoriului circumscrisă aspectelor analizate poate fi cunoscută de inculpat în condițiile art. 346 alin. (1) din Codul de procedură penală, deoarece, și de această dată, judecătorul de cameră preliminară hotărăște, prin încheiere, cu respectarea drepturilor părților la un proces echitabil, în componența sa privind contradictorialitatea, oralitatea și egalitatea armelor.

9. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate invocate.

10. **Guvernul** consideră că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. În ceea ce privește prevederile art. 68 alin. (7) din Codul de procedură penală, reține că acestea se regăseau în alin. 6 al art. 52 din Codul de procedură penală din 1968, cu privire la aceste din urmă norme procesual penale fiind pronunțată Decizia Curții Constituționale nr. 68 din 27 ianuarie 2011, considerentele deciziei precitate aplicându-se *mutatis mutandis* și în prezenta cauză. Cât privește dispozițiile art. 282

alin. (1) din Codul de procedură penală, apreciază că rațiunile care au fundamentat soluția din Decizia Curții Constituționale nr. 840 din 8 decembrie 2015 sunt valabile și în ceea ce privește prezenta cauză. Invocă Decizia Curții Constituționale nr. 641 din 11 noiembrie 2014, paragraful 64, pentru a motiva soluția de respingere a excepției de neconstituționalitate cât privește prevederile art. 345 alin. (3) din Codul de procedură penală.

11. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, raportul întocmit de judecătorul-raportor, punctul de vedere al Guvernului, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

12. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit.d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

13. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl constituie dispozițiile art. 68 alin. (7), art. 282 alin. (1) și art. 345 alin. (3) din Codul de procedură penală. Dispozițiile art. 345 alin. (3) din Codul de procedură penală au fost modificate prin Legea nr. 75/2016 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 82/2014 pentru modificarea și completarea Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 334 din 29 aprilie 2016. Textele de lege criticate au următorul conținut:

— Art. 68 alin. (7): „*Încheierea prin care se soluționează abținerea ori recuzarea nu este supusă niciunei căi de atac.*”;

— Art. 282 alin. (1): „*Încălcarea oricăror dispoziții legale în afara celor prevăzute la art. 281 determină nulitatea actului atunci când prin nerespectarea cerinței legale s-a adus o vătămare drepturilor părților ori ale subiecților procesuali principali, care nu poate fi înlăturată altfel decât prin desființarea actului.*”;

— Art. 345 alin. (3): „*În cazul în care judecătorul de cameră preliminară constată neregularități ale actului de sesizare sau în cazul în care sancționează potrivit art. 280—282 actele de urmărire penală efectuate cu încălcarea legii ori dacă exclude una sau mai multe probe administrate, în termen de 5 zile de la comunicarea încheierii, procurorul remediază neregularitățile actului de sesizare și comunică judecătorului de cameră preliminară dacă menține dispoziția de trimitere în judecată ori solicită restituirea cauzei.*”

14. Autorul susține că normele procesual penale ale art. 68 alin. (7) sunt contrare atât dispozițiilor constituționale ale art. 11 alin. (2) potrivit cărora tratatele ratificate de Parlament, potrivit legii, fac parte din dreptul intern, art. 21 alin. (3) privind dreptul părților la un proces echitabil și art. 24 alin. (1) privind dreptul la apărare, cât și prevederilor art. 2 paragraful 1 din Protocolul nr. 7 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, referitor la dublul grad de jurisdicție în materie penală. Cât privește dispozițiile art. 282 alin. (1) din Codul de procedură penală, susține că acestea aduc atingere dispozițiilor constituționale ale art. 23 alin. (1) și art. 6 paragraful 2 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, referitoare la prezumția de nevinovăție. Totodată, consideră că dispozițiile art. 345 alin. (3) din Codul de procedură penală sunt contrare prevederilor constituționale ale art. 24 alin. (1) referitor la dreptul la apărare, art. 124 alin. (2) potrivit căruia justiția este unică, imparțială și egală și dispozițiilor art. 6 paragraful 1 și paragraful 3 lit. a) din Convenția pentru apărarea

drepturilor omului și a libertăților fundamentale, referitoare la dreptul la un proces echitabil, respectiv dreptul acuzatului de a fi informat asupra naturii și cauzei acuzației aduse împotriva sa.

15. Examinând excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 68 alin. (7) din Codul de procedură penală, Curtea reține că, în cauză, a fost formulată cerere de recuzare a unui judecător, respinsă prin Încheierea definitivă din 27 iulie 2015, pronunțată de Curtea de Apel Cluj — Secția penală și de minori, în Dosarul nr. 2.326/84/2015/a16, astfel încât instanța de control constituțional urmează a se pronunța doar în ceea ce privește norma procesual penală ce reglementează regimul juridic aplicabil încheierilor prin care se soluționează cererea de recuzare, în această măsură excepția de neconstituționalitate având legătură cu soluționarea cauzei, în sensul art. 29 alin. (1) din Legea nr. 47/1992. În aceste condiții, obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 68 alin. (7) din Codul de procedură penală, având următorul conținut: „*Încheierea prin care se soluționează [...] recuzarea nu este supusă niciunei căi de atac.*”

16. Având în vedere cele reținute în paragraful anterior, Curtea constată că dispozițiile criticate au mai constituit obiect al controlului de constituționalitate, fiind analizate critici similare celor invocate în prezenta cauză, prin Decizia nr. 651 din 1 noiembrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1 din 3 ianuarie 2017, excepția fiind respinsă ca neîntemeiată. Astfel, în decizia precitată, paragrafele 26—36, Curtea, analizând succesiunea în timp a normelor procesuale ce reglementează calea de atac cu privire la încheierea prin care se soluționează cererea de recuzare, a observat că, în ceea ce privește încheierea de admitere a cererii de recuzare, legiuitorul a fost consecvent, în sensul că nu a stabilit în legea procesual penală vreo cale de atac cu privire la aceasta (excepție făcând Codul de procedură penală din 1864, în care însă nu se făcea distincție între încheierea de admitere, respectiv de respingere a recuzării în stabilirea căii de atac a apelului). Cât privește încheierea de respingere a cererii de recuzare, legiuitorul a stabilit, în legea procesual penală din 1864, că aceasta este supusă apelului (separat), iar, în legea procesual penală din 1936, că această încheiere este supusă căii de atac (a apelului) odată cu fondul cauzei, în vreme ce Codul de procedură penală din 1968 nu a reglementat expres cu privire la acest aspect până în anul 2003, când, prin Legea nr. 281/2003 privind modificarea și completarea Codului de procedură penală și a unor legi speciale, la art. 52 a fost introdus un alineat nou — alineatul 7 —, prin care s-a reglementat calea de atac a recursului, care se judeca separat de către instanța de recurs. Alin. 7 al art. 52 din Codul de procedură penală din 1968 a fost abrogat însă prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 55/2004 pentru modificarea Codului de procedură penală, cu justificarea — din preambul — eliminării posibilității de exercitare abuzivă a drepturilor procesuale. Curtea a reținut că, atât în perioada în care Codul de procedură penală din 1968 nu a reglementat o cale de atac cu privire la încheierea de respingere a recuzării, cât și după abrogarea prevederilor privind calea de atac a recursului separat cu privire la încheierea de respingere a cererii de recuzare, în lipsa unor dispoziții exprese, pe cale doctrinară și jurisprudențială, s-a stabilit, în principiu, că aceste încheieri pot fi atacate odată cu fondul, prin formularea căii de atac reglementate cu privire la hotărârea care se pronunță pe fondul cauzei.

17. Totodată, Curtea a observat că s-a pronunțat cu privire la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 52 alin. 6 din Codul de procedură penală din 1968, prin Decizia nr. 185 din

14 iunie 2001, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 509 din 28 august 2001, și prin Decizia nr. 299 din 7 noiembrie 2002, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 890 din 9 decembrie 2002, reținând că „dispozițiile art. 52 alin. 6 din Codul de procedură penală nu sunt contrare art. 125 din Constituție, ci în deplină concordanță cu acestea. În alin. (3) al art. 125 din Constituție se prevede că *«Competența și procedura de judecată sunt stabilite de lege»*. În acest sens dispozițiile constituționale ale art. 128 prevăd că *«Împotriva hotărârilor judecătorești, părțile interesate și Ministerul Public pot exercita căile de atac, în condițiile legii»*. Prin urmare, este atributul legiuitorului să stabilească atât căile de atac, cât și condițiile exercitării acestora. Faptul că încheierea de ședință prin care s-a admis sau s-a respins abținerea, precum și cea prin care s-a admis recuzarea nu sunt supuse separat niciunei căi de atac nu aduce atingere garantării constituționale a dreptului la apărare sau a posibilității de a se folosi căile de atac stabilite de legea procedurală. Lipsa reglementării privind exercitarea unei căi de atac împotriva unor atari încheieri se justifică prin nevoia de a se evita tergiversarea inutilă a soluționării fondului cauzei [...], în speță încheierea de ședință privind respingerea cererii de recuzare a unui membru al completului de judecată aparține categoriei de încheieri date în cursul judecării, prin care instanța de judecată soluționează chestiuni prealabile judecării fondului cauzei” și că „în ceea ce privește încheierile, ca specie de hotărâri judecătorești pronunțate în cursul procesului, dar prin care nu se soluționează fondul cauzei, acestea nu pot fi atacate, de regulă, decât o dată cu hotărârile judecătorești care soluționează fondul cauzei, care sunt, potrivit dreptului nostru procesual penal, sentințele și deciziile. Stabilind, prin art. 385¹ alin. 2 din Codul de procedură penală, că încheierile pot fi atacate cu recurs numai o dată cu sentința sau cu decizia atacată, legiuitorul a acționat în limitele competenței sale, prevăzute prin dispozițiile constituționale evocate mai sus. Regula exercitării căilor de atac împotriva încheierilor numai odată cu hotărârea prin care s-a soluționat fondul cauzei se impune pentru asigurarea desfășurării procesului cu celeritate, într-un termen rezonabil, exigență recunoscută cu valoare de principiu atât în sistemul nostru procesual, cât și în Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale [...]”.

18. De asemenea, Curtea a reținut că s-a pronunțat prin numeroase decizii cu privire la prevederile art. 52 alin. 6 din Codul de procedură penală din 1968 — după abrogarea alin. 7 al art. 52 din același cod —, respingând excepția de neconstituționalitate, cu motivarea că „Potrivit prevederilor art. 126 alin. (2) și ale art. 127 din Constituție, procedura de judecată este stabilită de lege, respectiv ședințele de judecată sunt publice, în afară de cazurile prevăzute de lege. De asemenea, potrivit art. 129 din Constituție, împotriva hotărârilor judecătorești, părțile interesate și Ministerul Public pot exercita căile de atac în condițiile legii. Rezultă, așadar, că, potrivit Constituției, legiuitorul este unica autoritate competentă de a reglementa procedura de judecată, cazurile în care ședințele de judecată nu sunt publice, precum și căile de atac și condițiile exercitării acestora. Procedura de soluționare a cererilor de abținere sau de recuzare face parte integrantă din procedura de judecată, fiind reglementată în conformitate cu prevederile constituționale.” Cu același prilej, Curtea a reținut că, „în ceea ce privește încheierea prin care se soluționează cererea de recuzare, aceasta nu soluționează fondul cauzei și, de aceea, lipsa unei căi de atac separate împotriva acestei încheieri nu este contrară dispozițiilor art. 21 din Constituție. Faptul că o

asemenea încheiere nu poate fi atacată separat cu recurs se explică, pe de o parte, prin necesitatea evitării unei prelungiri abuzive a procesului, iar, pe de altă parte, prin faptul că respectiva încheiere poate fi atacată cu recurs odată cu hotărârea prin care s-a soluționat fondul cauzei.” (în acest sens, deciziile nr. 24 din 20 ianuarie 2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 153 din 21 februarie 2005; nr. 302 din 9 iunie 2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 786 din 30 august 2005; nr. 343 din 28 iunie 2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 727 din 10 august 2005; nr. 72 din 8 februarie 2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 178 din 14 martie 2007; nr. 133 din 20 februarie 2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 190 din 20 martie 2007; nr. 1.063 din 14 octombrie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 748 din 5 noiembrie 2008; nr. 1.091 din 14 octombrie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 728 din 28 octombrie 2008; nr. 677 din 5 mai 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 413 din 17 iunie 2009; nr. 811 din 19 mai 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 459 din 2 iulie 2009; nr. 1.681 din 17 decembrie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 90 din 10 februarie 2010, și nr. 68 din 27 ianuarie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 108 din 10 februarie 2011).

19. Curtea a constatat, în continuare, că art. 68 alin. (7) din Codul de procedură penală în vigoare stabilește că încheierea prin care se soluționează recuzarea nu este supusă niciunei căi de atac. Așadar, fără a distinge între încheierea de admitere, respectiv încheierea de respingere a recuzării, legiuitorul a stabilit că acestea nu sunt supuse vreunei căi de atac. Potrivit expunerii de motive la Legea privind Codul de procedură penală, „modalitățile de soluționare a cazurilor de incompatibilitate au fost simplificate, astfel încât să nu poată fi afectată celeritatea procesului penal prin abțineri și recuzări repetate, inclusiv prin recuzarea tuturor judecătorilor de la instanță sau a procurorilor de la parchet, care conduce la tergiversarea soluționării cauzei penale, în defavoarea înfăptuirii cu operativitate a actului de justiție. [...] Încheierea prin care se soluționează cererea de abținere ori prin care se admite cererea de recuzare nu este supusă niciunei căi de atac”. Curtea a observat că, în expunerea de motive, se menționează că doar încheierea prin care se admite recuzarea este definitivă de la data pronunțării, neputând fi atacată, pentru a dinamiza desfășurarea procesului penal, nefăcându-se referire la încheierea de respingere a recuzării. Normele procesual penale criticate stabilesc, însă, că atât încheierile de admitere, cât și cele de respingere a recuzării sunt definitive la data pronunțării, justificarea opțiunii legiuitorului fiind, în principiu, aceea de a împiedica părțile să abuzeze de instituția recuzării pentru a amâna momentul pronunțării unei soluții în cauză.

20. Așa încât, față de formularea actualelor norme procesual penale și, având în vedere criticile autorilor excepției — similare celor din cauza pendinte, Curtea a reținut că nu pot fi preluate considerentele deciziilor anterioare ale Curții Constituționale referitoare la dispozițiile art. 52 alin. 6 din Codul de procedură penală din 1968, potrivit cărora „încheierea [s.n. de respingere a recuzării] poate fi atacată cu recurs odată cu hotărârea prin care s-a soluționat fondul cauzei”, în condițiile în care actuala lege procesual penală stabilește, în mod expres, caracterul definitiv al încheierii prin care se soluționează recuzarea, fără a distinge între încheierea de admitere, respectiv de respingere a recuzării. Așadar, având în vedere prevederea expresă din

art. 68 alin. (7) din Codul de procedură penală — care nu lasă loc de interpretare — referitoare la lipsa oricărei căi de atac cu privire la încheierea prin care se soluționează recuzarea, fără a distinge între încheierea de admitere, respectiv de respingere a recuzării, instanța de control constituțional nu a putut reține că împotriva acestei din urmă încheieri ar putea fi formulat apel, „odată cu sentința”, în temeiul art. 408 alin. (2) din Codul de procedură penală.

21. Curtea a constatat însă că poate reține, în acord cu jurisprudența sa anterioară, că, potrivit Constituției, legiuitorul este unica autoritate competentă de a reglementa procedura de judecată, cazurile în care ședințele de judecată nu sunt publice, precum și căile de atac și condițiile exercitării acestora. Așa încât Curtea a constatat că susținerea potrivit căreia dispozițiile art. 68 alin. (7) din Codul de procedură penală încalcă prevederile art. 21 alin. (3) din Constituție, deoarece nu se prevede o cale de atac cu privire la încheierea prin care se soluționează recuzarea, nu este întemeiată. Constituția nu cuprinde prevederi care să stabilească căile de atac împotriva hotărârilor judecătorești, statuând în art. 129 că acestea se exercită „în condițiile legii”. Accesul la justiție nu presupune și accesul la toate mijloacele procedurale prin care se înfăptuiește justiția, iar instituirea regulilor de desfășurare a procesului în fața instanțelor judecătorești, deci și reglementarea căilor ordinare sau extraordinare de atac, este de competența exclusivă a legiuitorului, care poate institui, în considerarea unor situații deosebite, reguli speciale de procedură. De asemenea, reglementările internaționale în materie nu impun accesul la totalitatea gradelor de jurisdicție sau la toate căile de atac prevăzute de legislațiile naționale, art. 13 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale consacrand numai dreptul persoanei la un recurs efectiv în fața unei instanțe naționale, deci posibilitatea de a accede la un grad de jurisdicție. Curtea a statuat, cu valoare de principiu, în jurisprudența sa, că Legea fundamentală nu cuprinde dispoziții referitoare la obligativitatea existenței tuturor căilor de atac, ci statuează principial în art. 129 că, „împotriva hotărârilor judecătorești, părțile interesate și Ministerul Public pot exercita căile de atac, în condițiile legii”, iar art. 126 alin. (2) prevede că „prin lege” se stabilesc competența instanțelor judecătorești și procedura de judecată. Totodată, prin Decizia Plenului nr. 1 din 8 februarie 1994, Curtea Constituțională a statuat că accesul liber la justiție nu înseamnă accesul, în toate cazurile, la toate structurile judecătorești și la toate căile de atac. În aceste condiții, Curtea a constatat că procedura de soluționare a cererilor de recuzare face parte integrantă din procedura de judecată, urmând a fi reglementată în conformitate cu prevederile constituționale precitate.

22. Totodată, Curtea a constatat că norma procesual penală criticată nu contravine nici celorlalte dispoziții constituționale invocate, referitoare la dreptul la apărare, în condițiile în care încheierea prin care instanța se pronunță cu privire la cererea de recuzare nu soluționează însuși procesul, nu antamează fondul cauzei. Curtea a reținut că procedura asupra cercetării și judecării cererii de recuzare este o procedură incidentală, al cărei obiect este cu totul distinct de obiectul propriu al procesului penal la care se referă, această procedură nu are caracter jurisdicțional penal în sens material, ci caracter administrativ-judiciar (în acest sens, Decizia nr. 500 din 30 iunie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 743 din 23 septembrie 2016, paragraful 24).

23. Cât privește dreptul la două grade de jurisdicție în materie penală, reglementat de art. 2 din Protocolul nr. 7 la

Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, Curtea a reținut că acesta obligă statele membre la asigurarea unui dublu grad de jurisdicție doar în situația examinării vinovăției în materie penală. Garantarea existenței unui dublu grad de jurisdicție în materie penală are ca premisă faptul că examinarea unei „acuzății penale” formulate împotriva unei persoane a fost examinată la nivelul unui prim grad de jurisdicție. Curtea a constatat că, în materia recuzării, nefiind vorba despre o acuzație în materie penală, nu se impune reglementarea unui dublu grad de jurisdicție cu privire la încheierea prin care se soluționează cererea de recuzare. În plus, Curtea a reținut că încheierea prin care se soluționează recuzarea este pronunțată chiar de o instanță de judecată, adică de un organ de justiție, în condițiile în care, potrivit art. 68 alin. (1) din Codul de procedură penală, *„Abținerea sau recuzarea judecătorului de drepturi și libertăți și a judecătorului de cameră preliminară se soluționează de un judecător de la aceeași instanță”*, alin. (2) al aceluiași articol stabilind că *„Abținerea sau recuzarea judecătorului care face parte din completul de judecată se soluționează de un alt complet de judecată”*.

24. Totodată, Curtea a constatat că, împotriva hotărârii ce urmează a se pronunța după judecarea cauzei penale, părțile au deschise căile de atac prevăzute de lege, respectiv declararea apelului, în condițiile prevăzute de art. 408—425 din Codul de procedură penală, ipoteză în care instanța de apel este obligată ca, în afară de temeiurile invocate și cererile formulate de apelant, să examineze cauza sub toate aspectele de fapt și de drept [art. 417 alin. (2) din Codul de procedură penală], astfel încât, apelul fiind devolutiv sub toate aspectele, existența cazului de incompatibilitate a judecătorului din fond poate fi supusă controlului instanței de apel. De asemenea, existența cazurilor de incompatibilitate a judecătorului din apel — dintre cele prevăzute de art. 64 din Codul de procedură penală — poate fi invocată prin formularea căii extraordinare de atac a contestației în anulare, în temeiul art. 426 lit. d) din Codul de procedură penală. Așadar, Curtea a reținut că, prin reglementarea acestui motiv separat de contestație în anulare, legiuitorul a acordat o importanță deosebită consecințelor existenței unui caz de incompatibilitate a judecătorului în înfăptuirea actului de justiție, în condițiile în care, prin formularea unei căi extraordinare de atac, se tinde la înlăturarea autorității de lucru judecat a unei hotărâri penale definitive și care își produce efectele.

25. Întrucât nu au intervenit elemente noi, de natură a schimba jurisprudența Curții Constituționale, atât soluția, cât și considerentele deciziei precitate în paragraful 16 își păstrează valabilitatea și în prezenta cauză.

26. Cât privește excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 282 alin. (1) din Codul de procedură penală, Curtea constată că aceste dispoziții au mai constituit obiect al controlului de constituționalitate, prin Decizia nr. 840 din 8 decembrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 120 din 16 februarie 2016, paragrafele 19—27, instanța de control constituțional reținând că nulitatea relativă este o nulitate virtuală, ce derivă din principiul fundamental al legalității și rezultă din încălcarea dispozițiilor legale referitoare la desfășurarea procesului penal, altele decât cele expres prevăzute de lege, care atrag nulitatea absolută. Aceasta poate fi invocată de către procuror, părți și subiecții procesuali principali, atunci când au un interes procesual propriu în respectarea dispozițiilor legale încălcate. Prin urmare, nulitatea relativă se caracterizează prin faptul că intervine atunci când, prin încălcarea dispozițiilor legale, s-a produs o vătămare drepturilor participanților la procesul penal, anterior enumerați,

că aceasta trebuie invocată într-o anumită etapă a procesului penal sau într-un anumit moment procesual, prevăzute de lege, că aceasta se acoperă atunci când titularii dreptului de a o invoca nu își exercită acest drept în termenul de decădere prevăzut de lege și prin faptul că subiecții procesuali care pot invoca nulitatea relativă trebuie să aibă calitatea prevăzută de lege, precum și un interes procesual propriu în respectarea dispoziției legale pretins încălcate. Așadar, cazurile în care poate fi invocată nulitatea relativă sunt, teoretic, foarte numeroase, fiind reprezentate de toate încălcările unor dispoziții procesuale penale, altele decât cele pentru care poate fi invocată nulitatea absolută. Cu toate acestea, cele mai întâlnite cauze de nulitate relativă se referă la reglementarea regulilor de bază, a principiilor sau a altor cerințe care asigură organizarea și desfășurarea procesului penal, competența organelor judiciare, sesizarea organelor judiciare, reglementarea formei și a conținutului actelor procedurale, procedura de citare și de comunicare a actelor procedurale, reglementarea termenelor procedurale și reglementarea administrării probelor.

27. Din analiza celor două forme ale nulității — nulitatea relativă și nulitatea absolută — Curtea a constatat că regimul juridic al acestora, sub aspectul cazurilor în care pot fi invocate și al momentului până la care pot fi invocate, reprezintă opțiunea legiuitorului, potrivit politicii sale penale. În acest sens, Curtea a reținut că limitarea în timp a momentului până la care pot fi invocate nulitățile relative corespunde noii structuri a procesului penal, caracterizată prin introducerea de către legiuitor în cadrul acestuia a etapei camerei preliminare. Totodată, instanța de control constituțional a statuat că impunerea, prin lege, a unor exigențe cum ar fi instituirea unor termene sau condiții procesuale, pentru valorificarea de către titular a dreptului său subiectiv, chiar dacă constituie o condiționare a accesului liber la justiție, aceasta are o solidă și indiscutabilă justificare prin prisma finalității urmărite, constând în limitarea în timp a stării de incertitudine în derularea raporturilor juridice și în restrângerea posibilităților de exercitare abuzivă a respectivului drept. Prin intermediul acestor condiționări se asigură ordinea de drept, indispensabilă pentru valorificarea drepturilor proprii, cu respectarea atât a intereselor generale, cât și a drepturilor și intereselor legitime ale celorlalți titulari, cărora statul este ținut, în egală măsură, să le acorde ocrotire (în acest sens, Decizia nr. 766 din 15 iunie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 549 din 3 august 2011).

28. Prin urmare, Curtea a constatat că textele criticate nu sunt de natură a încălca dreptul la un proces echitabil al participanților la procesul penal, prevăzut la art. 21 alin. (3) din Constituție. În cadrul procesual supus regulilor mai sus analizate, participanții la procesul penal beneficiază de garanțiile specifice dreptului fundamental prevăzut la art. 21 alin. (3) din Legea fundamentală, putându-și apăra inclusiv drepturile și interesele procesuale sau procedurale, în cadrul unei proceduri penale contradictorii, caracterizată prin egalitatea armelor și prin caracterul rezonabil al termenului de soluționare a cauzelor.

29. În ceea ce privește pretinsa încălcare a dreptului la apărare, Curtea a reținut că acesta presupune, în sens larg, dreptul oricărui participant la procesul penal de a-și formula apărărea personal sau prin intermediul unui avocat, ales sau numit din oficiu. Având însă în vedere critica formulată de autoarea excepției, Curtea a reținut că textele criticate nu încălcă garanțiile procesuale anterior enumerate, necontravenind, prin urmare, prevederilor art. 24 din Constituție. Referitor la dispozițiile constituționale ale art. 124 alin. (1) și

alin. (2), acestea prevăd înfăptuirea justiției în numele legii, precum și unicitatea, imparțialitatea și egalitatea acesteia. Aceste trăsături ale actului de justiție trebuie interpretate prin prisma prevederilor art. 16 alin. (1) din Constituție referitoare la egalitatea în drepturi și ale art. 2 alin. (1) și art. 7 din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 827 din 13 septembrie 2005, cu modificările și completările ulterioare, care prevăd că justiția este egală pentru toți și, respectiv, că toate persoanele sunt egale în fața legii, fără privilegii și fără discriminări, și că justiția se înfăptuiește în mod egal, pentru toate persoanele. Însă, raportându-se la critica de neconstituționalitate formulată în susținerea excepției de neconstituționalitate referitoare la regimul juridic al nulităților absolute și relative, Curtea a constatat că textele criticate nu contravin dispozițiilor art. 124 alin. (1) și alin. (2) din Constituție.

30. În aceste condiții, Curtea a constatat că prevederile art. 282 alin. (1)—(3), alin. (4) lit. a) și c) și alin. (5) lit. a) din Codul de procedură penală au fost reglementate de legiuitor potrivit competenței sale și în marja de apreciere prevăzute la art. 61 alin. (1) din Constituție.

31. Distinct de considerentele precitate, cât privește susținerile autorului excepției din prezenta cauză, referitoare la încălcarea, prin dispoziția criticată, a prevederilor constituționale și convenționale relative la prezumția de nevinovăție, Curtea reține că, potrivit art. 23 alin. (11) din Constituție, „*Până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești de condamnare, persoana este considerată nevinovată*”, iar, potrivit art. 6 paragraful 2 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, „*orice persoană acuzată de o infracțiune este prezumată nevinovată până ce vinovăția sa va fi legal stabilită*”. Din economia celor două texte rezultă că principiul prezumției de nevinovăție presupune că, până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești de condamnare, persoana este considerată nevinovată. Astfel, principiul prezumției de nevinovăție tinde a proteja o persoană învinuită de săvârșirea unei fapte penale împotriva unui verdict de culpabilitate ce nu a fost stabilit în mod legal, scopul esențial al prezumției fiind acela de a împiedica orice autoritate națională în emiterea unor opinii conform cărora reclamantul ar fi vinovat înainte ca acesta să fie condamnat potrivit legii (Hotărârea din 10 februarie 1995 pronunțată în Cauza *Allenet de Ribemont împotriva Franței*, paragraful 35; Hotărârea din 4 martie 2008 pronunțată în Cauza *Samoilă și Cionca împotriva României*, paragraful 91). În doctrină s-a arătat că prezumția de nevinovăție este strâns legată de noțiunea de imparțialitate a instanței, întrucât numai în fața unei instanțe independente și imparțiale probele pot fi în mod adecvat administrate, cu respectarea principiilor și garanțiilor echitabilității procedurii, astfel încât situația de fapt să fie stabilită în mod corect, pentru a se evita erorile judiciare. De asemenea, tot în doctrină s-a reținut că, chiar dacă prezumția de nevinovăție nu este de natură a conduce la stabilirea adevărului într-o cauză penală, ea constituie elementul central al raționamentului judecătorului, care va trebui să dispună întotdeauna o soluție de achitare în cazul în care din probele administrate nu rezultă, dincolo de orice dubiu rezonabil, vinovăția inculpatului. În acest sens, Codul de procedură penală prevede în art. 4 alin. (2) că „*După administrarea întregului probatoriu, orice îndoială în formarea convingerii organelor judiciare se interpretează în favoarea suspectului sau inculpatului*”, iar în art. 396 alin. (2), că instanța pronunță condamnarea „*dacă (...) constată, dincolo de orice îndoială rezonabilă, că fapta există, constituie infracțiune și a*

fost săvârșită de inculpat” (în acest sens, Decizia nr. 631 din 11 noiembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 77 din 29 ianuarie 2015, paragrafele 24—26). Așadar, potrivit principiilor constituționale și convenționale, vinovăția inculpatului se va stabili în cadrul unui proces, cu respectarea garanțiilor procesuale, deoarece simpla învinuire nu înseamnă și stabilirea vinovăției, până la rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare inculpatul având statutul de persoană nevinovată. Totodată, sarcina probei în acest sens revine organelor judiciare, motiv pentru care interpretarea probelor se face în fiecare etapă a procesului penal, concluziile unui organ judiciar nefiind obligatorii și definitive pentru următoarea fază a procesului. De asemenea, în cadrul procesului penal, inculpatul are la îndemână toate garanțiile procesuale prevăzute de Codul de procedură penală, care sunt aplicabile în egală măsură în toate etapele procesuale. Hotărârea de condamnare trebuie să se bazeze pe probe certe de vinovăție, iar în caz de îndoială, ce nu poate fi înlăturată prin probe, trebuie să se pronunțe o soluție de achitare.

32. În aceste condiții, având în vedere cele menționate în paragraful anterior, Curtea constată că obligația inculpatului care invocă nulitatea relativă de a dovedi vătămarea drepturilor sale, vătămare care nu poate fi înlăturată altfel decât prin desființarea actului, nu privește vinovăția sau nevinovăția acestuia. Curtea a reținut, astfel cum s-a arătat în precedent, că nulitatea relativă rezultă din încălcarea dispozițiilor legale referitoare la desfășurarea procesului penal, altele decât cele expres prevăzute de lege, care atrag nulitatea absolută, și privesc reglementarea regulilor de bază, a principiilor sau a altor cerințe care asigură organizarea și desfășurarea procesului penal, competența organelor judiciare, sesizarea organelor judiciare, reglementarea formei și a conținutului actelor procedurale, procedura de citare și de comunicare a actelor procedurale, reglementarea termenelor procedurale și reglementarea administrării probelor. În concluzie, Curtea constată că invocarea, ca texte de referință în cauza de față, a dispozițiilor art. 23 alin. (11) din Constituție și art. 6 paragraful 2 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, referitoare la prezumția de nevinovăție, nu are relevanță, domeniul de incidență al acestora fiind cu totul altul decât cel al dispozițiilor legale deduse controlului.

33. În ceea ce privește excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 345 alin. (3) din Codul de procedură penală, Curtea constată că soluția legislativă cuprinsă în acestea, criticată în prezenta cauză, se regăsea — anterior modificării art. 345 din Codul de procedură penală prin Legea nr. 75/2016 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 82/2014 pentru modificarea și completarea Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 334 din 29 aprilie 2016 — într-o formă identică celei criticate, în art. 345 alin. (2) și alin. (3) din Codul de procedură penală. Or, Curtea constată că aceste din urmă norme procesual penale au mai constituit obiect al controlului de constituționalitate, fiind analizate critici similare celor invocate în prezenta cauză. Relevante, în acest sens, sunt considerentele deciziilor nr. 205 din 31 martie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 387 din 3 iunie 2015, paragraful 16, nr. 552 din 16 iulie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 707 din 21 septembrie 2015, paragraful 29; nr. 631 din 8 octombrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 831 din 6 noiembrie 2015, paragraful 20; nr. 777 din 17 noiembrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 111 din 12 februarie

2016, paragraful 30; nr. 784 din 17 noiembrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 104 din 10 februarie 2016, paragraful 30 și nr. 40 din 9 februarie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 214 din 23 martie 2016, paragraful 29, potrivit cărora, prin Decizia nr. 641 din 11 noiembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 887 din 5 decembrie 2014, paragraful 64, Curtea a statuat că dispozițiile art. 345 alin. (2) și alin. (3) din Codul de procedură penală reglementează procedura în camera preliminară referitoare la constatarea unor neregularități ale actului de sesizare, la sancționarea potrivit art. 280—282 a actelor de urmărire penală efectuate cu încălcarea legii ori excluderea unor probe administrate, precum și remedierea de către procuror a neregularităților actului de sesizare. Referitor la aceste dispoziții, Curtea a reținut că acestea sunt criticate din perspectiva încălcării principiului contradictorialității și al dreptului la o procedură orală. Observând dispozițiile de lege criticate, precum și conținutul principiului contradictorialității și al dreptului la o procedură orală, Curtea a constatat că nu poate fi reținută critica de neconstituționalitate formulată.

34. Astfel, având în vedere competențele procurorului în procesul penal, Curtea a apreciat că este firesc ca încheierea prin care se constată neregularități ale actului de sesizare, prin care s-au sancționat, potrivit art. 280—282 din Codul de procedură penală, actele de urmărire penală efectuate cu încălcarea legii ori prin care s-au exclus probe administrate, să fie comunicată procurorului, doar acesta din urmă putând fi în măsură să remedieze aceste neajunsuri.

35. Distinct de aceste argumente, în Decizia nr. 358 din 7 mai 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 432 din 17 iunie 2015, paragraful 15, Curtea a constatat că, admitând, prin Decizia nr. 641 din 11 noiembrie 2014, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 345 alin. (1), art. 346 alin. (1) și art. 347 alin. (3) raportat la art. 344 alin. (4), art. 345 alin. (1) și art. 346 alin. (1) din Codul de procedură penală, a statuat că pronunțarea judecătorului de cameră preliminară, atât pe fond, cât și în cadrul contestației, în absența contradictorialității și oralității, afectează dreptul la un proces echitabil. Așa fiind, raportat la considerentele deciziei mai sus enunțate, judecătorul de cameră preliminară va putea pune în discuție la cerere sau din oficiu, în condițiile art. 345 alin. (1) din

Codul de procedură penală, neregularități ale actului de sesizare, cu respectarea principiului contradictorialității și oralității. Prin urmare, elementele de noutate invocate de autor pot fi combătute înainte ca judecătorul de cameră preliminară să emită încheierea ce se va comunica parchetului în temeiul art. 345 alin. (2) din același cod, pentru că soluția legislativă „fără participarea procurorului și a inculpatului” a fost constatată ca fiind neconstituțională. De asemenea, după ce procurorul va remedia în termen de 5 zile neregularitățile actului de sesizare astfel dezbătute în contradictoriu în condițiile art. 345 alin. (1) din Codul de procedură penală, noua formă a rechizitoriului circumscrisă aspectelor analizate poate fi cunoscută de inculpat în condițiile art. 346 alin. (1) din Codul de procedură penală [în prezent, art. 346 alin. (4)¹ din Codul de procedură penală], deoarece, și de această dată, judecătorul de cameră preliminară hotărăște prin încheiere, cu respectarea dreptului părților la un proces echitabil, în componenta sa privind contradictorialitatea, oralitatea și egalitatea armelor. Este firesc să fie așa, câtă vreme a fost regândită poziția instanței de judecată care, nemaivând un rol activ, urmează modelul sistemului adversarial care consacră contradictorialitatea manifestă atât în raporturile dintre părți, persoana vătămată și procuror, cât și în cele ale acestora cu instanța.

36. Totodată, în Decizia nr. 102 din 7 martie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 404 din 30 mai 2017, paragraful 23, referitor la critica autorului excepției cu privire la lipsa reglementării obligației de a-i fi comunicate inculpatului modificările aduse actului de sesizare a instanței, conform art. 345 alin. (3) din Codul de procedură penală, Curtea a constatat că, potrivit dispozițiilor art. 92 alin. (7) din Codul de procedură penală, inculpatul, prin apărătorul său, ales sau desemnat din oficiu, are dreptul să consulte actele dosarului, pe toată durata desfășurării procedurii de cameră preliminară și în cursul judecății, aspect ce constituie o altă garanție a drepturilor fundamentale prevăzute la art. 21 alin. (3) și art. 24 din Constituție și art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

37. Întrucât până în prezent nu au intervenit elemente noi de natură să determine schimbarea acestei jurisprudențe, considerentele și soluția deciziilor mai sus menționate își păstrează valabilitatea și în cauza de față.

38. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Cătălin Petrișor Catrinou în Dosarul nr. 2.326/84/2015/a16.3 al Curții de Apel Cluj — Secția penală și de minori și constată că dispozițiile art. 68 alin. (7), art. 282 alin. (1) și art. 345 alin. (3) din Codul de procedură penală sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Curții de Apel Cluj — Secția penală și de minori și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I. Pronunțată în ședința din data de 11 iulie 2017.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent,
Mihaela Ionescu

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 541

din 13 iulie 2017

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 21 din Legea-cadru nr. 284/2010 privind salarizarea unitară a personalului plătit din fonduri publice și ale art. 7 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 83/2014 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2015, precum și alte măsuri în domeniul cheltuielilor publice

Valer Dorneanu	— președinte
Marian Enache	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Ioana Marilena Chiorean	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Loredana Veisa.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 21 din Legea-cadru nr. 284/2010 privind salarizarea unitară a personalului plătit din fonduri publice, modificată prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 83/2014, excepție ridicată de Theodor Agachi și alții în Dosarul nr. 2.934/110/2015 al Tribunalului Bacău — Secția a II-a civilă și de contencios administrativ și fiscal și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 1.164D/2016.

2. La apelul nominal răspunde consilierul juridic Lidia Marin, pentru Ministerul Muncii și Justiției Sociale, cu delegație la dosar. Lipsesc autorii excepției și celelalte părți. Procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Având cuvântul, consilierul juridic al Ministerului Muncii și Justiției Sociale solicită respingerea ca neîntemeiată a excepției de neconstituționalitate a art. 21 din Legea-cadru nr. 284/2010, modificată prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 83/2014. Consideră că nu poate fi vorba despre încălcarea art. 34 și art. 41 alin. (2) din Constituție, atât timp cât sporul pentru condiții periculoase sau vătămătoare are reglementare legală, iar amânarea aplicării art. 21 din Legea-cadru nr. 284/2010 ține de politica salarială a Guvernului. Susține că sporul pentru condiții vătămătoare este acordat doar salariaților care beneficiau de acesta înainte de intrarea în vigoare a Legii-cadru nr. 330/2009 și numai dacă își desfășoară activitatea în aceleași condiții. Or, autorii excepției nu au beneficiat de acest spor anterior Legii-cadru nr. 330/2009. De asemenea, nu poate fi reținută critica de neconstituționalitate, deoarece stabilirea prin regulament a locurilor de muncă, a categoriilor de personal, a mărimii concrete a sporului pentru condiții de muncă, precum și condițiile de acordare a acestuia nu sunt de natură a încălca dreptul la ocrotirea sănătății și măsurile de protecție salarială. În esență, autorii excepției nu critică art. 21 din Legea-cadru nr. 284/2010, ci doar amânarea aplicării textului de lege criticat. În final, precizează că, potrivit art. 44 alin. (1) pct. 9 din Legea-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice, Legea-cadru nr. 284/2010 a fost abrogată.

4. Reprezentantul Ministerului Public solicită respingerea, ca neîntemeiată, a excepției, deoarece, potrivit jurisprudenței Curții Constituționale, sporurile, premiile și alte stimulente reprezintă drepturi salariale suplimentare, nu drepturi fundamentale, consacrate și garantate de Constituție. Legiuitorul este în drept să instituie anumite sporuri la indemnizațiile și salariile de bază,

premiu periodice și alte stimulente, pe care le poate diferenția în funcție de categoriile de personal cărora li se acordă, le poate modifica, suspenda sau chiar anula. În același sens este și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

5. Prin Încheierea din 1 iunie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 2.934/110/2015, **Tribunalul Bacău — Secția a II-a civilă și de contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor „art. 21 din Legea-cadru nr. 284/2010 privind salarizarea unitară a personalului plătit din fonduri publice, modificată prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 83/2014”**. Excepția a fost invocată de reclamantii Theodor Agachi și alții în cadrul unei acțiuni în contencios administrativ, având ca obiect soluționarea cererii privind obligarea pârâților Agenția Județeană de Plăți și Inspecție Socială și Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice la acordarea sporului pentru condiții periculoase sau vătămătoare, de până la 15% din salariul de bază, corespunzător timpului lucrat, potrivit art. 21 din Legea-cadru nr. 284/2010.

6. **În motivarea excepției de neconstituționalitate** autorii acesteia susțin că statul român este îndrituit a lua măsuri de restrângere a unor drepturi, dar numai în cazuri excepționale, fără să se aducă atingere drepturilor garantate de Constituție, și numai pe perioadă determinată. Or, contrar dispozițiilor constituționale, statul român, prin autoritățile publice angajatoare ale unor salariați care deserveșc un interes public, încalcă, în mod repetat, fără fundament legal și economic, drepturile garantate de Constituție ale salariaților. Astfel, începând cu anul 2011, aplicarea dispozițiilor art. 21 din Legea-cadru nr. 284/2010 a fost amânată anual, „fără ca, la momentul actual, în anul 2015, să se justifice legal și financiar-economic suspendarea aplicării acestui text de lege”. Prin practica Guvernului de a adopta ordonanțe de urgență prin care suspendă aplicarea art. 21 din Legea-cadru nr. 284/2010 se încalcă Decizia Curții Constituționale nr. 872 din 25 iunie 2010, potrivit căreia măsura de restrângere a unor drepturi poate avea doar caracter temporar. De asemenea, această practică încalcă și dispozițiile art. 115 alin. (1) și (6) din Constituție. Totodată, autorii excepției consideră că art. 21 din Legea-cadru nr. 284/2010, astfel cum a fost modificată prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 83/2014, încalcă și dispozițiile din Carta Socială Europeană a Consiliului Europei, partea I, pct. 3, dispozițiile Directivei 89/391/CEE, precum și ale art. 14 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Legiferarea sporului pentru condiții vătămătoare, atât prin Legea-cadru nr. 284/2010, cât și prin legislația anterioară, arată, fără echivoc, faptul că statul român recunoaște condițiile de muncă nocive și periculoase pentru propriii salariați, însă, în mod repetat, cu rea-voință și atentând la sănătatea și securitatea în muncă a propriilor salariați, se amână luarea de măsuri care să înlăture efectul acestor condiții și să acorde o

compensare pentru lucrătorii săi. Mai arată faptul că s-au creat situații discriminatorii și de inechitate între salariații care, anterior anului 2009, beneficiau de acest spor și salariații care, în baza Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 83/2014, nu primesc acest spor. În continuare, autorii excepției arată că situația economică și financiară a țării, care a impus Guvernului, începând cu 2010, să ia măsuri de austeritate, potrivit datelor oficiale, nu mai justifică suspendarea la nesfârșit a aplicării art. 21 din Legea-cadru nr. 284/2010. Față de declarația Guvernului din 7 iunie 2015, referitoare la creșterea economică a României, nu se mai impun urgența și nici necesitatea măsurilor de suspendare a aplicării art. 21 din Legea-cadru nr. 284/2010. Autorii excepției mai susțin că un alt argument de neconstituționalitate este și acela că același angajator a acordat spor pentru condiții vătămătoare colegilor din Botoșani, Suceava etc. în baza determinărilor cu privire la noxe efectuate de autoritățile competente.

7. Tribunalul Bacău — Secția a II-a civilă și de contencios administrativ și fiscal și-a exprimat opinia în sensul că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, deoarece sporul pentru condiții periculoase sau vătămătoare în procent de până la 15% din salariul de bază, corespunzător timpului lucrat, nu s-a putut acorda reclamanților, pe de o parte, pentru că nu s-a aprobat regulamentul cu privire la locurile de muncă, categoriile de personal, mărimea concretă a sporului, iar, pe de altă parte, pentru că termenul de aplicare a art. 21 din Legea-cadru nr. 284/2010 a fost prorogat anual prin ordonanțe de urgență ale Guvernului. Astfel, instanța consideră că nu sunt încălcate dispozițiile constituționale invocate de autorii excepției, atâta vreme cât acest spor are o reglementare legală, dar amânarea aplicării în concret a dispozițiilor art. 21 din Legea-cadru nr. 284/2010 ține de politica salarială a Guvernului, instanțele de judecată neavând competența de a interveni în schimbarea acestei politici, ci doar în aplicarea legilor.

8. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

9. **Guvernul** consideră că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. Arată că autorii critică, în realitate, amânarea aplicării art. 21 din Legea-cadru nr. 284/2010, or, cu privire la aceste critici, Curtea s-a pronunțat, prin Decizia nr. 291 din 23 mai 2013, asupra unor prevederi de lege care amânau aplicarea unor drepturi stabilite de lege.

10. **Avocatul Poporului** consideră că dispozițiile art. 21 din Legea-cadru nr. 284/2010 sunt constituționale, întrucât stabilirea prin regulament a locurilor de muncă, a categoriilor de personal, a sporului pentru condiții de muncă, precum și a condițiilor de acordare a acestuia nu este de natură a încălca dreptul la ocrotirea sănătății și măsurile de protecție socială a muncii. Consideră, de asemenea, că autorii excepției solicită invalidarea amânării aplicării textului de lege criticat, astfel că motivul de neconstituționalitate invocat nu privește textul de lege criticat în sine, ci faptul că acesta nu este aplicabil încă, intrarea lui în vigoare fiind prorogată prin alte acte normative.

11. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctele de vedere ale Guvernului și Avocatului Poporului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, punctul de vedere depus la dosar de Ministerul Muncii și Justiției Sociale, susținerile părții prezente, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

12. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

13. **Obiectul excepției de neconstituționalitate**, astfel cum este menționat în încheierea de sesizare, îl constituie prevederile art. 21 din Legea-cadru nr. 284/2010 privind salarizarea unitară a personalului plătit din fonduri publice, modificată prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 83/2014. Analizând susținerile autorilor excepției de neconstituționalitate, Curtea constată că, în realitate, obiect al excepției de neconstituționalitate îl constituie atât art. 21 din Legea-cadru nr. 284/2010 privind salarizarea unitară a personalului plătit din fonduri publice, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 877 din 28 decembrie 2010, cât și art. 7 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 83/2014 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2015, precum și alte măsuri în domeniul cheltuielilor publice, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 925 din 18 decembrie 2014. Astfel, dispozițiile de lege criticate au următorul conținut:

— Art. 21 din Legea-cadru nr. 284/2010: *„Locurile de muncă, categoriile de personal, mărimea concretă a sporului pentru condiții de muncă prevăzute în anexele nr. I—VIII, precum și condițiile de acordare a acestuia se stabilesc prin regulament elaborat de către fiecare dintre ministerele coordonatoare ale celor 6 domenii de activitate bugetară — administrație, sănătate, învățământ, justiție, cultură, diplomație, de către instituțiile de apărare, ordine publică și siguranță națională, precum și de către autoritățile publice centrale autonome, care se aprobă prin hotărâre a Guvernului, la propunerea fiecăruia dintre ministerele coordonatoare, fiecăreia dintre instituțiile de apărare, ordine publică și siguranță națională sau autoritățile publice centrale autonome, cu avizul Ministerului Muncii, Familiei și Protecției Sociale și al Ministerului Finanțelor Publice și cu consultarea federațiilor sindicale reprezentative domeniului de activitate.”;*

— Art. 7 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 83/2014: *„Prevederile art. 21 din Legea-cadru nr. 284/2010, cu modificările ulterioare, se aplică începând cu data de 1 ianuarie 2016.”*

14. Curtea reține că dispozițiile Legii-cadru nr. 284/2010 au fost abrogate prin art. 44 alin. (1) pct. 9 din Legea-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 492 din 28 iunie 2017. Prin Decizia nr. 766 din 15 iunie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 549 din 3 august 2011, Curtea a stabilit că sintagma *„în vigoare”* din cuprinsul dispozițiilor art. 29 alin. (1) și ale art. 31 alin. (1) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, este constituțională în măsura în care se interpretează în sensul că sunt supuse controlului de constituționalitate și legile sau ordonanțele ori dispozițiile din legi sau din ordonanțe ale căror efecte juridice continuă să se producă și după ieșirea lor din vigoare. Astfel, deși nu mai sunt în vigoare, dispozițiile criticate își produc în continuare efectele juridice, deoarece obiectul cauzei de contencios administrativ în cadrul căreia a fost invocată excepția de neconstituționalitate îl reprezintă obligarea părților la acordarea sporului pentru condiții vătămătoare sau periculoase, începând cu data de 3 iulie 2015. În concluzie, Curtea reține că obiect al excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 21 din Legea-cadru nr. 284/2010 și art. 7 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 83/2014.

15. În opinia autorilor excepției de neconstituționalitate, prevederile de lege criticate contravin dispozițiilor constituționale cuprinse în art. 34 privind dreptul la ocrotirea sănătății, art. 41 alin. (2) privind măsurile de protecție socială și în art. 115

alin. (1) și (6) privind condițiile de adoptare a ordonanțelor Guvernului. De asemenea, autorii excepției invocă dispozițiile din Carta Socială Europeană (revizuită), partea I, pct. 3, potrivit cărora: „Părțile contractante recunosc ca obiectiv al politicii lor, a cărui realizare o vor urmări, prin toate mijloacele utile, pe plan național și internațional, atingerea condițiilor specifice asigurării exercitării efective a următoarelor drepturi și principii: [...] 3. Toți lucrătorii au dreptul la securitate și igienă în muncă”, dispozițiile Directivei 89/391/CEE din 12 iunie 1989 privind introducerea de măsuri pentru promovarea îmbunătățirii securității și sănătății lucrătorilor la locul de muncă, precum și dispozițiile art. 14 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, privind interzicerea discriminării.

16. Examinând excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 21 din Legea-cadru nr. 284/2010, Curtea reține că acestea prevăd că locurile de muncă, categoriile de personal, mărimea concretă a sporului pentru condiții de muncă prevăzute în anexele nr. I—VIII, precum și condițiile de acordare a acestuia se stabilesc prin regulament. Însă, un astfel de regulament nu a fost adoptat până în prezent, iar aplicarea dispozițiilor art. 21 a fost amânată succesiv, prin legile anuale de salarizare, până în ianuarie 2018, prin art. II art. 12 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2010, prin art. 5 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 84/2012, prin art. 8 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 103/2013, prin art. 7 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 83/2014 și prin art. 6 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2015. De asemenea, prin art. 3 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 9/2017 privind unele măsuri bugetare în anul 2017, prorogarea unor termene, precum și modificarea și completarea unor acte normative, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 79 din 30 ianuarie 2017, astfel cum a fost modificat prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 26/2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 228 din 3 aprilie 2017, s-a stabilit că prevederile art. 21 din Legea-cadru nr. 284/2010 se aplică începând cu data de 1 ianuarie 2018, iar art. 3 alin. (2) din același act normativ a statuat că „*Prin excepție de la alin. (1), prevederile art. 21 din Legea-cadru nr. 284/2010, cu modificările și completările ulterioare, se aplică de la 1 martie 2017 pentru categoriile de personal plătit din fonduri publice prevăzute în anexele nr. 1, 2 și 21 la Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2015, cu modificările și completările ulterioare.*” Anexele nr. 1, 2 și 21 la Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2015 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2016, prorogarea unor termene, precum și unele măsuri fiscal-bugetare, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 923 din 11 decembrie 2015, cu modificările și completările ulterioare, se referă la familiile ocupaționale de funcții bugetare „Sănătate și asistența socială” (anexa nr. 1) și „Învățământ” (anexele nr. 2 și 21). Or, autorii excepției — salariații ai Agenției Județene pentru Plăți și Inspecție Socială Bacău — nu fac parte din aceste categorii de personal plătit din fonduri publice. Astfel, potrivit art. 1 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 113/2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 921 din 23 decembrie 2011, „*Se reorganizează Agenția Națională pentru Prestații Sociale, prin preluarea activității de inspecție socială din cadrul Ministerului Muncii, Familiei și Protecției Sociale, ca Agenția Națională pentru Plăți și Inspecție Socială, organ de specialitate al administrației publice centrale, în subordinea Ministerului Muncii, Familiei și Protecției Sociale*”, potrivit art. 8 alin. (1) din aceasta, „*Personalul Agenției și al agențiilor teritoriale este format din funcționari publici cu funcții generale, funcționari publici cu funcții specifice și personal angajat cu contract individual de muncă, salariați în conformitate cu prevederile legale în vigoare*”, iar, în conformitate cu art. 20 alin. (3) din Ordonanța de urgență a

Guvernului nr. 113/2011, „*Salarizarea personalului se face potrivit reglementărilor legale aplicabile personalului plătit din fonduri publice din administrația centrală, pentru personalul din aparatul central al Agenției, respectiv din serviciile deconcentrate, pentru personalul din agențiile teritoriale.*” Salarizarea personalului din familia ocupațională de funcții bugetare „Administrație” este prevăzută în anexa nr. I la Legea-cadru nr. 284/2010, pe când salarizarea personalului din familia ocupațională de funcții bugetare „Sănătate” este prevăzută în anexa nr. III la aceeași lege. De altfel, potrivit art. 23 din Legea-cadru nr. 153/2017, „*Locurile de muncă și categoriile de personal, precum și mărimea concretă a sporului pentru condiții de muncă prevăzute în anexele nr. I—VIII și condițiile de acordare a acestuia se stabilesc, în cel mult 60 de zile de la publicarea prezentei legi în Monitorul Oficial al României, Partea I, prin regulament-cadru elaborat de către fiecare dintre ministerele coordonatoare ale celor 6 domenii de activitate bugetară, respectiv învățământ, sănătate și asistență socială, cultură, diplomație, justiție, administrație, de către instituțiile de apărare, ordine publică și securitate națională, precum și de către autoritățile publice centrale autonome, care se aprobă prin hotărâre a Guvernului, la propunerea fiecăruia dintre ministerele coordonatoare, a fiecăreia dintre instituțiile de apărare, ordine publică și securitate națională sau a fiecăreia dintre autoritățile publice centrale autonome, cu avizul Ministerului Muncii și Justiției Sociale și al Ministerului Finanțelor Publice și cu consultarea federațiilor sindicale reprezentative domeniului de activitate.*”

17. Așadar, având în vedere dispozițiile art. 29 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, potrivit cărora Curtea decide asupra excepțiilor privind neconstituționalitatea unei legi sau ordonanțe ori a unei dispoziții dintr-o lege sau dintr-o ordonanță în vigoare, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 21 din Legea-cadru nr. 284/2010 este inadmisibilă, urmând a fi respinsă ca atare.

18. Cu privire la dispozițiile art. 7 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 83/2014, Curtea reține că principala critică a autorilor excepției de neconstituționalitate vizează textele de lege prin care a fost prorogată, până la 1 ianuarie 2016, aplicarea dispozițiilor art. 21 din Legea-cadru nr. 284/2010. Potrivit acestor prevederi legale, locurile de muncă, categoriile de personal, mărimea concretă a sporului pentru condiții de muncă prevăzute în anexele nr. I—VIII, precum și condițiile de acordare a acestuia se stabilesc prin regulament. În ceea ce privește critica referitoare la art. 34 din Constituție privind dreptul la ocrotirea sănătății, Curtea reține că aceasta este neîntemeiată. În jurisprudența sa Curtea a statuat că sporurile, premiile și alte stimulente reprezintă drepturi salariale suplimentare, nu drepturi fundamentale, consacrate și garantate de Constituție. Legiuitorul este în drept să instituie anumite sporuri la indemnizațiile și salariile de bază, premii periodice și alte stimulente, pe care le poate diferenția în funcție de categoriile de personal cărora li se acordă, le poate modifica în diferite perioade de timp, le poate suspenda sau chiar anula. În acest sens sunt și deciziile Curții Constituționale nr. 1.601 din 9 decembrie 2010 și nr. 1.615 din 20 decembrie 2011, publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 91 din 4 februarie 2011 și, respectiv, nr. 99 din 8 februarie 2012.

19. Cât privește critica referitoare la încălcarea art. 115 alin. (1) și (6) din Constituție, prin Decizia nr. 443 din 21 iunie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 580 din 29 iulie 2016, paragraful 32, cu privire la posibilitatea Guvernului de a suspenda ori lipsi de efect dispozițiile unei legi, pe calea ordonanțelor de urgență, Curtea a reținut că interdicția Guvernului de a adopta ordonanțe de urgență care împiedică o lege adoptată de Parlament să își producă efectele nu vizează și dreptul puterii executive de a reglementa cu privire la drepturi care nu au o consacrare constituțională.

20. Referitor la pretinsa încălcare a art. 41 alin. (2) din Constituție privind măsurile de protecție socială, se reține că dispozițiile de lege criticate nu prevăd că nu se acordă sporul pentru condiții de muncă, ci că locurile de muncă, categoriile de personal, mărimea concretă a sporului pentru condiții de muncă prevăzută în anexele nr. I—VIII, precum și condițiile de acordare a acestuia se stabilesc prin regulament.

21. Pentru aceste argumente, nu se poate susține că dispozițiile de lege criticate ar contraveni prevederilor pct. 3 din Partea I a Cărții Sociale Europene (revizuite), potrivit căroră „Părțile contractante recunosc ca obiectiv al politicii lor, a cărei realizare o vor urmări, prin toate mijloacele utile, pe plan național și internațional, atingerea condițiilor specifice asigurării exercitării efective a următoarelor drepturi și principii: [...] 3. Toți lucrătorii au dreptul la securitate și igienă în muncă”, și nici dispozițiilor Directivei 89/391/CEE din 12 iunie 1989 privind introducerea de măsuri pentru promovarea îmbunătățirii securității și sănătății lucrătorilor la locul de muncă.

22. Astfel, pentru a asigura măsuri de sănătate la locul de muncă, legiuitorul a introdus sporul pentru condiții de muncă, spor ce se acordă și anterior intrării în vigoare a Legii-cadru nr. 284/2010. Critica autorilor excepției referitoare la existența unor situații discriminatorii și de inechitate între salariații care anterior anului 2009 beneficiau de acest spor și salariații care, în baza Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 83/2014, nu primesc acest spor nu poate fi reținută, deoarece textul de lege criticat nu instituie discriminări în cadrul aceleiași categorii de personal. În realitate, autorii excepției sunt nemulțumiți de faptul că nu s-a adoptat regulamentul privind acordarea sporului pentru condiții de muncă, ceea ce reprezintă o lacună a legii, o omisiune a legiuitorului, ce ar trebui complinită într-un termen rezonabil (având în vedere că adoptarea acestui regulament s-a amânat succesiv începând cu data intrării în vigoare a Legii-cadru nr. 284/2010, 1 ianuarie 2011), iar nu o problemă de constituționalitate a art. 7 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 83/2014. Situațiile de discriminare invocate de autorii excepției nu sunt izvorâte din conținutul normativ al dispozițiilor de lege criticate, ci din aplicarea diferită, la cazuri

concrete — ce vizează categoria de personal plătit din fonduri publice din care fac parte cei care solicită acordarea sporului de condiții de muncă — a dispozițiilor Legii-cadru nr. 284/2010, după 1 ianuarie 2011. Deși personalul bugetar a fost reîncadrat în conformitate cu dispozițiile legilor-cadru, el nu a fost salarizat în baza acestora, întrucât la stabilirea salariului nu au fost aplicate valoarea de referință și coeficienții de ierarhizare corespunzători claselor de salarizare, care, trimitând la cadrul normativ în vigoare la nivelul anului 2009, mențineau în plată cuantumul salarial din anii anteriori. Or, aceste aspecte vizează, în realitate, interpretarea și aplicarea legii la cazurile concrete. De exemplu, pentru familia ocupațională de funcții bugetare „Sănătate”, prin Decizia nr. 10/2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 210 din 28 martie 2017, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a decis că locurile de muncă, categoriile de personal, mărimea concretă a sporurilor și condițiile de acordare a acestora sunt cele stabilite prin regulamentul aprobat prin Ordinul ministrului sănătății nr. 547/2010.

23. În final, Curtea reiterează ceea ce a reținut prin Decizia nr. 201 din 7 aprilie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 483 din 29 iunie 2016, referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 5 alin. (1)—(3) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 83/2004, anume: „deși după anul 2010 legiuitorul și-a propus instituirea unui sistem de salarizare unic, care să aducă transparență și previzibilitate în materia salarizării, în fapt, drepturile salariale s-au calculat pornind de la cuantumul stabilit potrivit legislației anterioare, în fiecare an actele normative care au reglementat salarizarea personalului bugetar din fonduri publice făcând trimitere la cuantumul drepturilor salariale din anul precedent. Astfel, în prezent, stabilirea acestor drepturi este un proces dificil, care nu corespunde intențiilor pe care legiuitorul le-a avut atunci când a conceput sistemul unic de salarizare și care face greu de înțeles principiile avute în vedere în reglementarea drepturilor anumitor categorii socioprofessionale [...]”.

24. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

1. Respinge, ca inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 21 din Legea-cadru nr. 284/2010 privind salarizarea unitară a personalului plătit din fonduri publice, excepție ridicată de Theodor Agachi și alții în Dosarul nr. 2.934/110/2015 al Tribunalului Bacău — Secția a II-a civilă și de contencios administrativ și fiscal.

2. Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de aceiași autori în același dosar și constată că dispozițiile art. 7 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 83/2014 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2015, precum și alte măsuri în domeniul cheltuielilor publice sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Tribunalului Bacău — Secția a II-a civilă și de contencios administrativ și fiscal și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 13 iulie 2017.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent,
Ioana Marilena Chiorean

HOTĂRĂRI ALE GUVERNULUI ROMÂNIEI

GUVERNUL ROMÂNIEI

HOTĂRĂRE

pentru derogarea de la prevederile art. 31 alin. (1) din Hotărârea Guvernului nr. 1.076/2004 privind stabilirea procedurii de realizare a evaluării de mediu pentru planuri și programe

În temeiul art. 108 din Constituția României, republicată, și al art. 15 alin. (3) și art. 63 din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată, cu modificările și completările ulterioare,

Guvernul României adoptă prezenta hotărâre.

Articol unic. — Prin derogare de la prevederile art. 31 alin. (1) din Hotărârea Guvernului nr. 1.076/2004 privind stabilirea procedurii de realizare a evaluării de mediu pentru planuri și programe, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 707 din 5 august 2004, cu modificările ulterioare, titularul Planului național de gestionare a deșeurilor și al Programului național de prevenire a generării deșeurilor are obligația de a anunța organizarea unei ședințe de dezbatere publică, inclusiv a raportului de mediu, cu cel puțin 10 zile calendaristice înainte de data realizării acestei dezbateri.

PRIM-MINISTRU
MIHAI TUDOSE

Contrasemnează:
Viceprim-ministru, ministrul mediului,
Grațiera Leocadia Gavrilescu
p. Ministrul economiei,
Petre Iulian Nicolescu,
secretar de stat
Ministrul pentru mediul de afaceri,
comerț și antreprenoriat,
Ilan Laufer
Ministrul transporturilor,
Felix Stroe
Ministrul afacerilor externe,
Teodor-Viorel Meleşcanu
Ministrul delegat pentru afaceri
europene,
Victor Negrescu

București, 22 noiembrie 2017.
Nr. 832.

GUVERNUL ROMÂNIEI

HOTĂRĂRE

privind rechemarea și numirea unui consul general

În temeiul art. 108 din Constituția României, republicată,

Guvernul României adoptă prezenta hotărâre.

Art. 1. — Domnul Eugen Șerbănescu se recheamă din calitatea de consul general, șef al Consulatului General al României la Bologna, Republica Italiană.

Art. 2. — Domnul Eugen Șerbănescu își va încheia misiunea în termen de cel mult 90 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei hotărâri.

Art. 3. — Începând cu data încheierii misiunii domnului Eugen Șerbănescu, doamna Daniela Maria Dobre se numește consul general, șef al Consulatului General al României la Bologna, Republica Italiană.

PRIM-MINISTRU
MIHAI TUDOSE

Contrasemnează:
Ministrul afacerilor externe,
Teodor-Viorel Meleşcanu

București, 22 noiembrie 2017.
Nr. 833.

GUVERNUL ROMÂNIEI**HOTĂRÂRE**
privind numirea unui consul general

În temeiul art. 108 din Constituția României, republicată,

Guvernul României adoptă prezenta hotărâre.

Articol unic. — Doamna Sabina-Mădălina Șomăcescu se numește consul general, șef al Consulatului General al României la Salonic, Republica Elenă.

PRIM-MINISTRU
MIHAI TUDOSE

Contrasemnează:
Ministrul afacerilor externe,
Teodor-Viorel Meleşcanu

București, 22 noiembrie 2017.
Nr. 834.

GUVERNUL ROMÂNIEI**HOTĂRÂRE**
privind aprobarea bugetului Trezoreriei Statului pe anul 2018

Având în vedere prevederile art. 11 alin. (4) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 146/2002 privind formarea și utilizarea resurselor derulate prin trezoreria statului, republicată, cu modificările și completările ulterioare,

în temeiul art. 108 din Constituția României, republicată, și al art. 16 alin. (1) lit. f) din Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice, cu modificările și completările ulterioare,

Guvernul României adoptă prezenta hotărâre.

Art. 1. — Bugetul Trezoreriei Statului pe anul 2018 se stabilește la venituri în sumă de 120.790 mii lei, la cheltuieli în sumă de 59.225 mii lei, cu un excedent în sumă de 61.565 mii lei.

Art. 2. — Structura bugetului Trezoreriei Statului pe anul 2018 este prevăzută în anexa care face parte integrantă din prezenta hotărâre.

PRIM-MINISTRU
MIHAI TUDOSE

Contrasemnează:
Ministrul finanțelor publice,
Ionuț Mișa

București, 22 noiembrie 2017.
Nr. 835.

BUGETUL TREZORERIEI STATULUI
pe anul 2018

-mii lei -

Capitol	Subcapitol/ Paragraf	Titlu / Articol	Alineat	Denumire indicator	Program 2018
0	1	2	3	4	5
				VENITURI	120.790
				I. Venituri curente	120.790
				C. VENITURI NEFISCALE	120.790
				C1. Venituri din proprietate	115.767
31.09				Venituri din dobânzi	115.767
	01			Venituri din dobânzi aferente Trezoreriei Statului de la alte bugete	94.515
	02			Venituri din dobânzi aferente Trezoreriei Statului de la alte sectoare	11.945
	03			Alte venituri din dobânzi	9.307
				C2. Vânzări de bunuri și servicii	5.023
35.09				Amenzi, penalități și confiscări	1.500
	04			Majorări de întârziere pentru venituri nevărsate la termen	1.500
36.09				Diverse venituri	3.523
	50			Alte venituri	3.523
50.09				CHELTUIELI	59.225
				a) Clasificația funcțională	
				Partea a I a - Servicii publice generale	59.225
51.09				Autorități publice și acțiuni externe	12.138
	01			Autorități executive și legislative	12.138
	01.03			Autorități executive	12.138
55.09				Tranzacții privind datoria publică și împrumuturi	47.087
				b. Clasificația economică	
50.09				CHELTUIELI	59.225
51.09				AUTORITĂȚI PUBLICE ȘI ACȚIUNI EXTERNE	12.138
		01		CHELTUIELI CURENTE	12.138
		20		Titlul II Bunuri și servicii	12.138
		20.01		Bunuri și servicii	12.138
			09	Materiale și prestări de servicii cu caracter funcțional	12.138
55.09				TRANZACȚII PRIVIND DATORIA PUBLICĂ ȘI ÎMPRUMUTURI	47.087
		01		CHELTUIELI CURENTE	47.087
		30		Titlul III - Dobânzi	47.087
		30.03		Alte dobânzi	47.087
			04	Dobânzi la depozite și disponibilități păstrate în contul trezoreriei statului	47.087
98.09				Excedent	61.565

*) Anexa este reprodusă în facsimil.

ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE

MINISTERUL APĂRĂRII NAȚIONALE

INSTRUCȚIUNI

privind stabilirea competenței pentru aprobarea scăderii din evidența contabilă a unităților militare din cadrul Ministerului Apărării Naționale a pagubelor pentru care, potrivit legii, nu se angajează răspundere materială sau a sumelor ce depășesc quantumul imputabil al pagubelor

Pentru aplicarea dispozițiilor art. 18 din Ordonanța Guvernului nr. 121/1998 privind răspunderea materială a militarilor, aprobată prin Legea nr. 25/1999, cu modificările ulterioare,
în temeiul prevederilor art. 40 alin. (1) din Legea nr. 346/2006 privind organizarea și funcționarea Ministerului Apărării Naționale, republicată,

ministrul apărării naționale emite prezentele instrucțiuni.

Art. 1. — (1) Pagubele produse în condițiile art. 6 alin. (1) Ordonanța Guvernului nr. 121/1998 privind răspunderea lit. a)–c), art. 13 alin. (2), art. 14 alin. (3), art. 16 și 17 din materială a militarilor, aprobată prin Legea nr. 25/1999, cu

modificările ulterioare, se scad din evidența contabilă a unităților militare din cadrul Ministerului Apărării Naționale în baza aprobării comandanților sau șefilor unităților militare respective, care au calitatea de ordonator de credite, dată pe actele de constatare ori cercetare, cu avizul comandantului sau șefului eșalonului superior care are calitatea de ordonator de credite.

(2) Competența de avizare prevăzută la alin. (1) ce revine ordonatorului principal de credite se exercită de către ministrul apărării naționale sau, acolo unde este cazul, de către persoana căreia i-au fost delegate, prin ordin al ministrului apărării naționale,

competențe de coordonare a structurilor subordonate nemijlocit ministrului apărării naționale, pentru structurile aflate în coordonare.

Art. 2. — La data intrării în vigoare a prezentelor instrucțiuni se abrogă Instrucțiunile ministrului apărării naționale nr. M.80/2010 privind stabilirea competenței pentru aprobarea scăderii din evidența contabilă a unităților militare din cadrul Ministerului Apărării Naționale a pagubelor pentru care, potrivit legii, nu se angajează răspundere materială sau a sumelor ce depășesc cuantumul imputabil al pagubelor, publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 507 din 21 iulie 2010.

Art. 3. — Prezentele instrucțiuni se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Ministrul apărării naționale,

Mihai-Viorel Fifor

București, 10 noiembrie 2017.

Nr. M.142.

EDITOR: GUVERNUL ROMÂNIEI

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; C.I.F. RO427282,
IBAN: RO55RNCB0082006711100001 Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București
(alocat numai persoanelor juridice bugetare)

Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, internet: www.monitoruloficial.ro

Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1,
bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 021.401.00.73, fax 021.401.00.71 și 021.401.00.72

Tiparul: „Monitorul Oficial” R.A.

